

ДИЗАЙН

УДК 747.012.1/791.24

Дарія **Гарайда**

аспірантка Львівської національної
академії мистецтв

Стилістика як один з методів проектування інтер'єрів закладів громадського харчування на території Західної України

© Гарайда Д., 2017

<http://doi.org/10.5281/zenodo.573929>

Анотація. У статті розглядається проблема розвитку сучасних просторових концепцій закладів громадського харчування з допомогою творчого методу стилістики. Проаналізовано головні види стилістики, найбільш використовувані в інтер'єрах закладів громадського харчування на території Західної України, а саме: національна стилістика, історична та тематична. Наведено приклади їх застосування в закладах громадського харчування. Проведено порівняльний аналіз використання стилістичних методів організації простору між кінцем ХХ ст. і початком ХХІ ст. У процесі дослідження виявлено, що стилістика як метод проектування є одним з варіантів синтезу різних видів мистецтва.

Ключові слова: просторові концепції, творчий метод, стилістика, інтер'єр, заклад громадського харчування.

Вступ. Одне з важливих питань дизайну полягає у вивченні та аналізі новітніх стилістичних засад, що висвітлюють сучасний стан проектування. Стрімкий розвиток туристичної сфери на території Західної України та наявність унікальних культурних ресурсів та історичної спадщини приводить до розширення змісту й структури закладів громадського харчування з урахуванням індивідуальних потреб людини. У результаті, з'являються найбільш різноманітні за образами, стилістикою, тематичним вирішенням інтер'єри. Сучасний дизайнерський підхід до проектуван-

ня їх предметно-просторового середовища та стилістичної організації відрізняється від принципів попередників. Тому одним з важливих питань є вивчення стилістики в контексті різних архітектурних течій, аналіз сучасних інтер'єрів та порівняння їх з попередниками.

Історіографія. Розглянута значна частина робіт на тему стилю, автори яких описують його з філософської та естетичної точки зору. Особливо слід відзначити книгу доктора філософії Ю. Борева, у якій стиль характеризується як категорія естетики.

Також, як зазначає мистецтвознавець В.Г. Власов, «саме стиль виражає суть, унікальність самого феномена художньої творчості в єдності всіх його компонентів: змісту і форми, зображення, висловлювання особистості та епохи. Тому художній стиль може зайняти перше місце в ряду основних категорій мистецтвознавства» [3].

Вагомими для розкриття естетичних і конструктивних засад стилістики та образного вирішення дизайну інтер'єрів стали праці Ю. Бірюльова, сучасного історика мистецтва та енциклопедиста. Передусім його робота присвячена опрацюванню регіонального варіанту модерну – львівській сецесії [1]. У цій праці автор послідовно аналізує соціокультурні передумови формування специфіки та особливості інтерпретації сецесії у творчості провідних львівських архітекторів початку ХХ ст.

Окрім того, Ю. Бірюльов звертає особливу увагу на висвітлення проблематики оригінальності стилістичних пошуків у регіоні, що забезпечило візуальну виразність оригінальних архітектурних об'єктів і комплексного оформлення їхніх інтер'єрів. На нашу думку, такий підхід є також доцільним для авторів, котрі нині досліджують проектування інтер'єрів.

Тему дослідження проблематики стилю та стилістики в локальних версіях зачіпає широке коло наукової літератури. Здебільшого це праці, у яких розглядається проблематика стилю, розробленість його в різних видах мистецтва та модифікація його в індивідуальній творчості художників. Приклади інтер'єрів авторства українських дизайнерів, можна побачити в журналах «Салон», «Архідея». Завдяки поданому там ілюстративному ряду, маємо можливість не лише теоретично, але й на практиці порівняти та проаналізувати наявні інтер'єри.

Об'єктом дослідження є інтер'єри сучасних закладів громадського харчування на території Західної України.

Предметом дослідження є явище стилістики в інтер'єрах за-

кладів громадського харчування.

Метою статті є вивчення стилістики як методу проектування інтер'єрів у контексті різних архітектурних течій.

Виклад основного матеріалу. Проблема стилістики залишається спірним питанням для мистецтвознавців і дослідників [6]. На сьогодні стилістика є закономірним явищем художньої практики. Проте ніхто не перевіряє створені інтер'єри. Таким чином розповсюджуються непрофесійні проектні рішення, у процесі яких стилістика втрачає свою суть. Саме тому для дослідження явища стилістики були взяті наявні інтер'єри закладів громадського харчування, проекти яких виконані дизайнерами, або дизайн-студіями.

Явище стилістики як творчого методу до початку ХХІ ст. розвивалося під впливом загальнополітичних, історичних і художніх факторів. Стилізовані інтер'єри початку ХХІ ст. відрізняє від попередніх періодів те, що тут нема конкретно встановлених правил, творчих концепцій чи табу.

Під час творчого методу стилістики відбувається запозичення історичних, національних мотивів, художніх прийомів, що сформувалися в національній культурі протягом тисячоліть [7]. Проте в сучасному проектуванні часто спостерігаємо інтерпретацію згаданих прийомів, їх художнє переосмислення.

Сьогодні опираючись на інтер'єри закладів громадського харчування, можемо виділити такі головні види стилістичної організації простору:

– національна, що має на меті відтворити предметно-просторове середовище з характерними рисами культурної спадщини. Бере за основу художні мотиви, форми, орнамент, що найбільш точно її відтворюють;

– історична, що має на меті відтворення художнього образу минулих років, за рахунок запозичення різних стилевих елементів, що характеризують ту чи іншу епоху.

– образна, або тематична, ідея якої переважно залежить від дизайнера. За основу тут зазвичай береться якийсь конкретний сюжет чи тематика.

У закладах громадського харчування не часто прослідковується одна чітка тенденція щодо стилістичної організації. Схожі художньо-стилістичні прийоми з'являються у двох випадках:

1) вони залежать від таких загальних факторів як тип приміщення, територія, мережа закладів;

2) кілька закладів громадського харчування виконав один дизайнер, чи дизайнерська фірма. У такому випадку з'являється певна художня тенденція, що проявляється індивідуальністю автора.

У різні періоди історії мистецтва стилістичні особливості інтер'єру виступали одним із способів залучення до історичної спадщини, фіксували в періоді певний історичний момент через візуальні образи, через мову предметного світу [6; 7].

Від часу отримання Україною незалежності спостерігається етнічне відродження, що характеризується посиленням зацікавленням широких мас до власної історії, культури, побуту, традицій, з підвищеним прагненням відтворення в різних формах своєї самобутності. Дизайнери України постійно ведуть пошук стилістики інтер'єрів закладів громадського харчування та розваг, керуючись історичними здобутками мистецтва.

У інтер'єрах ресторанів «Гуцульський двір» (м. Львів) і «Легенда» (м. Івано-Франківськ) присутні формальні ознаки традиційного народного українського житла. Головними формотворчими й декоративними засобами вираження стилістики є традиційні елементи конкретного етнографічного регіону – Гуцульщини.

Прикладом інтер'єру з використанням елементів і характерних форм національного колориту є один з залів ресторану «Надія» (Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 40). Тут проявляється принцип заповнення інтер'єру з допомогою художніх прийомів, покликаних передати національні стилістичні засади. Головним декоративним акцентом інтер'єру є гуцульська тарілка з самобутнім орнаментом.

Хорошим зразком з використанням стилістики історичного типу є кав'ярня «Вероніка» – заклад, який добре вписується в архітектурний ансамбль Львова. Інтер'єр тут виконаний у класичному стилі. Темний колір меблів гармонійно поєднується з загальною колористикою стін, підлоги, стелі. Переважають тут прості форми, класика стримана, не помпезна. Загальне образне вирішення досягається за рахунок класичних паперових шпалер, дерев'яних панелей, а композицію стін доповнюють копії картин.

Створюючи інтер'єри у класичному стилі, дизайнер не завжди відчуває міру, і часто такий інтер'єр є перевантаженим класикою. Але в цьому випадку, завдяки перевазі простих форм і великій кількості декоративних елементів, різноманітних предметів освітлення інтер'єру – усі ці композиційні складові тільки гармонійно доповнюють загальне образне вирішення.

Інтер'єр ресторану Олеського замку спроектований у стилі XV-XVI ст., завдяки цьому виникає єдиний культурно-туристичний комплекс, який повністю відтворює історичні події того часу. Також варто звернути увагу на інтер'єр ресторану «Чорний замок» (м. Івано-Франківськ), де стилістика середньовіччя проявляється за рахунок характерного склепінчастого перекриття, меблевого наповнення та імітації стін під сирець. Для такої стилістики важливим є перевага штучного освітлення над природним. У інтер'єрі ресторану «Хмільний дім Роберта Домса» (м. Львів) присутній виразний контраст ґратчастих об'ємів з масивними меблями. Структура розміщення меблів становить симетрично організовану композицію. Усі елементи інтер'єру, їхня форма та колір, фактура, матеріали, розвивають композиційну думку, що підпорядкована головній стилістичній ідеї.

Формування інтер'єрів мережі закладів громадського харчування «Локаль» ґрунтується на тематичній стилістиці. Загалом, майже всі заклади мережі «Локаль» розташована в одному будинку, займаючи всі його поверхи. Завдяки такому розташуванню є можливість організувати відкриту й закриті тераси та залучити їх до загального інтер'єру як ще один додатковий акцент.

Ще одна простежена нами тенденція – художня організація та стилістика кожного закладу мережі «Локаль» продиктована в першу чергу своєю назвою. Відштовхуючись від назви й загального задуму, з'являються такі ознаки формування інтер'єру як об'єднання елементів у цільну просторову систему, акцент на декориванні стін і стель чітко підібраними під художній образ деталями. Слід звернути увагу на принцип проектування «зсередини-назовні». Здебільшого заклади мережі «Локаль» займають повністю всю будівлю, тому логічним є й архітектурна організація, яка підтримує загальний художній образ.

Важливою складовою при проектуванні будь-якого об'єкта дизайну є урахування впливу нових технологій. Особливо це актуально при проектуванні інтер'єрів, функціонально пов'язаних з новими технологіями в сприйнятті людей. Важливим моментом у створенні сучасного інтер'єру кав'ярень є поєднання стилістики з технікою [4]. Ця проблема завжди існувала у творчості художників і дизайнерів. Важливо показати взаємозв'язок стилю, загального образу з промисловим і технічним розвитком. Лінії промисловості й мистецтва не зливалися на межах якогось певного стилю,

а просто перетинатися, і завдяки цьому вдається стимулювати розвиток певних можливостей стилю, підготувати фундамент для подальшого його розвитку.

Тому завдяки певним сформованим особливостям стилю тепер набагато простіше поєднати такі речі як техніка, художні форми, і при цьому зберегти характер інтер'єру.

Висновки. У процесі дослідження виявлено, що стилістика як метод проектування є одним з варіантів синтезу різних видів мистецтва, їх поєднання і з предметно-просторовим середовищем, і з архітектурою та екстер'єром. Стилiстичні концепції формування інтер'єрів громадських приміщень дають можливість конкретизувати на їх основі принципи композиційної організації інтер'єрів сучасних кав'ярень, взаємопроникнення внутрішнього та зовнішнього просторів, композиційної єдності внутрішнього оформлення приміщень.

1. Бірюльов Ю. Мистецтво Львівської сецесії / Ю. Бірюльов. – Львів : Центр Європи, 2005. – 280 с.
2. Жоголь Л.Е. Декоративное искусство в интерьерах общественных зданий / Л.Е. Жоголь. – К. : Будівельник, 1978 р. – 104 с.
3. Власов В.Г. Стили в искусстве [Електронний ресурс]: Словарь в 3-х т. Власов В. Г. – СПб. : «Лита», Санкт-Петербург: 1998. – Режим доступу : <http://www.booksite.ru/localtxt/vla/sov/index.htm>.
4. Подлевських М.Б. Композиційні засоби організації просторів підприємств громадського харчування з виявленням народної стилістики [Електронний ресурс] / М.Б. Подлевських // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв . Мистецтвознавство. Архітектура. – 2008. – № 7. – С. 110-115. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/j-pdf/had>
5. Иванова Л.А. Дизайн интерьера отельно-ресторанных объектов [Електронний ресурс]: Л. А. Иванова, О. В. Дышкантюк. – Херсон : Олди-плюс, 2014. - 226 с. Режим доступу: <http://oldiplus.ks.ua>.
6. Новосельчук Н.Є. Формування інтер'єру громадських будівель кінця XIX - початку XX століть [Електронний ресурс]: Автореф. дис. канд. архітектури: 18.00.01 / Н.Є. Новосельчук; Нац. акад. образотвор. мистец. і архіт. – К., 2006. – 19 с. – укр. Режим доступу: <http://libs.com.ua>
7. Резвухіна Л.О. Формування дизайну інтер'єру для підприємств громадського харчування [Електронний ресурс]: Мистецтвознавство – Вісник КНУКіМ – 8 с. Режим доступу: <http://www.stationline.org.ua>

ANNOTATION

Darija Harayda. The style as one of the methods of interiors design of catering in Western Ukraine. The problem of modern spatial concepts of catering through creative method style is describing in the following article. The major types of style, the most used in the interiors of catering in Western Ukraine, namely: national style, historical and thematic were analysed. The examples of their use in existing catering were given. In addition, the article gives the comparative analysis of stylistic methods of space between the end of the XX century and the beginning of the XXI-st century. During the study was found that the style of a design method was one of the options for the synthesis of various art forms.

Keywords: the spatial concept, creative method, style, interior, catering.

АННОТАЦИЯ

Дария Гарайда. Стилистика как один из методов проектирования интерьеров заведений общественного питания на территории Западной Украины. В статье рассматривается проблема развития современных пространственных концепций заведений общественного питания с помощью творческого метода стилистики. Проанализированы основные виды стилистики, наиболее используемые в интерьерах заведений общественного питания на территории Западной Украины, а именно: национальная стилистика, историческая и тематическая. Приведены примеры их применения в существующих учреждениях общественного питания. Проведен сравнительный анализ использования стилистических методов организации пространства между концом XX в. и началом XXI века. В процессе исследования выявлено, что стилистика, как метод проектирования является одним из вариантов синтеза различных видов искусства.

Ключевые слова: пространственные концепции, творческий метод, стилистика, интерьер, заведение общественного питания.